DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

15. maj 2003 *

I sag C-483/01,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Tricot, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Den Franske Republik ved G. de Bergues og C. Isidoro, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 om fastsættelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling (EFT L 159, s. 1), idet den ikke har vedtaget de love og administrative

* Processprog: fransk.

bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet, og under alle omstændigheder ikke har underrettet Kommissionen om sådanne bestemmelser,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans (refererende dommer), og dommerne D.A.O. Edward og A. La Pergola,

generaladvokat: A. Tizzano
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. januar 2003,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 13. december 2001 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 141, stk. 2, EA anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har

tilsidesat sine forpligtelser i henhold til Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 om fastsættelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling (EFT L 159, s. 1, herefter »direktivet«), idet den ikke har vedtaget de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet, og under alle omstændigheder ikke har underrettet Kommissionen om sådanne bestemmelser.

De relevante retsregler

Euratom-traktaten

2 Ifølge artikel 2, litra b), EA skal Fællesskabet under de i Euratom-traktaten foreskrevne betingelser »indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse«.

3 På denne baggrund fastsætter artikel 30, stk. 1, EA navnlig, at der i Fællesskabet skal indføres »grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling«.

4 Ifølge denne artikels stk. 2 forstås ved »grundlæggende normer«:

»a) de maksimale doser, der kan tillades med fornøden sikkerhed

b) den maksimalt tilladelige bestråling og kontaminering

c) de fundamentale principper for lægekontrol med arbejdstagerne.«

5 Artikel 31 EA fastsætter proceduren for udarbejdelse og vedtagelse af de pågældende normer, mens artikel 32, stk. 1, EA foreskriver muligheden for, at disse normer efter anmodning fra Kommissionen eller en medlemsstat kan revideres og opdateres efter den i artikel 31 angivne fremgangsmåde.

6 Endelig har artikel 33 EA følgende ordlyd:

»Hver medlemsstat vedtager de love og administrative bestemmelser, der er egnede til at sikre overholdelsen af de fastlagte grundlæggende normer, og træffer de nødvendige foranstaltninger med hensyn til undervisning og faglig uddannelse.

Kommissionen afgiver alle henstillinger med henblik på at sikre en harmonisering af de gældende bestemmelser i medlemsstaterne.

Med henblik herpå skal medlemsstaterne meddele Kommissionen de ved denne traktats ikrafttræden gældende bestemmelser tillige med senere forslag til bestemmelser af samme karakter.

Kommissionens eventuelle henstillinger vedrørende forslag til bestemmelser skal fremsættes inden tre måneder fra meddelelsen af disse forslag.«

Direktivet

7 Direktivet, der er vedtaget med hjemmel i Euratom-traktatens artikel 31 og 32, har til formål at tage de eksisterende grundlæggende normer op til revision under hensyntagen til udviklingen i den videnskabelige viden inden for strålebeskyttelse. Som det fremgår af direktivets niende betragtning, fastsætter dette direktiv bl.a., at medlemsstaterne skal indføre en ordning for anmeldelse og forudgående tilladelse for en række praksisser, der indebærer risici for ioniserende stråling, eller forbyde sådanne praksisser.

8 Hvad angår gennemførelsen af direktivet i medlemsstaternes lovgivning bestemmer direktivets artikel 55:

»1. Medlemsstaterne iværksætter de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv inden den 13. maj 2000. De underretter straks Kommissionen herom.

[...]

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.«

Den administrative procedure

9 Ved skrivelse indgået til Kommissionen den 17. april 2000 meddelte de franske myndigheder i overensstemmelse med artikel 33, stk. 3, EA forslag til bestemmelser til at sikre gennemførelsen af direktivet i national ret. Der blev ikke fremsat nogen henstillinger vedrørende disse forslag i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 33, stk. 4, EA.

10 Da Kommissionen ikke modtog meddelelse fra den franske regering om de endelige bestemmelser, der var vedtaget for at efterkomme direktivet, og da den ikke havde andre oplysninger, der gjorde det muligt for den at antage, at Den Franske Republik havde opfyldt sine forpligtelser i denne henseende, indledte Kommissionen den 28. juli 2000 proceduren i henhold til artikel 141 EA og tilstillede denne medlemsstat en åbningsskrivelse, hvori den opfordrede denne til at fremsætte sine bemærkninger til det påståede traktatbrud inden for en frist på to måneder fra modtagelsen af skrivelsen.

11 De franske myndigheder svarede herpå ved skrivelse af 2. oktober 2000. Indledningsvis anførte de, at offentliggørelsen af Rådets direktiv 96/29 og 97/43/Euratom af 30. juni 1997 om beskyttelse af personers sundhed mod faren ved ioniserende stråling i forbindelse med medicinsk bestråling og om ophævelse af direktiv 84/466/Euratom (EFT L 180, s. 22) havde ført til en omfattende omskrivning af de eksisterende bestemmelser i code de la santé publique og i code du travail, og de gjorde gældende, at parlamentets arbejdsbyrde gjorde det vanskeligt, hvis ikke umuligt, hurtigt at vedtage den lovgivning, der var nødvendig for at gennemføre disse direktiver. Som følge heraf havde de besluttet at foreslå parlamentet, at dette gav regeringen bemyndigelse til at gennemføre direktiverne ved bekendtgørelser for at mindske de nødvendige lovgivningsfrister mest muligt. Ifølge regeringen skulle gennemførelsen imidlertid først have virkning fra efteråret 2001, på grund af de tidsfrister, der var nødvendige for stadfæstelsen af bemyndigelsesloven og vedtagelsen af de bekendtgørelser og dekreter, der var nødvendige for gennemførelsen af direktiverne.

12 Da Kommissionen under disse betingelser fandt, at Den Franske Republik ikke havde vedtaget de foranstaltninger, der var nødvendige for direktivets gennemførelse, eller at den under alle omstændigheder ikke havde underrettet Kommissionen herom, fremsatte Kommissionen den 17. januar 2001 en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede denne medlemsstat til at træffe de foranstaltninger, der var nødvendige for at efterkomme forpligtelserne i henhold til direktivet inden for en frist på to måneder efter modtagelsen af denne udtalelse.

13 De franske myndigheder reagerede fire gange på udtalelsen.

14 Ved skrivelse af 5. marts 2001, indgået til Kommissionen den 12. marts 2001, besvarede de franske myndigheder den begrundede udtalelse, idet de i det væsentlige henviste til indholdet af de lovforslag, hvorved direktivet skulle gennemføres i national ret.

15 Ved skrivelse af 30. maj 2001 meddelte de pågældende myndigheder Kommissionen i henhold til artikel 33 EA ordlyden af bekendtgørelse nr. 2001-270 af 28. marts 2001 om gennemførelse af fællesskabsdirektiver vedrørende beskyttelse mod ioniserende stråling, offentliggjort i *Journal officiel de la République française* af 31. marts 2001, s. 5056.

16 Ved skrivelse af 20. juli 2001 meddelte de franske myndigheder i henhold til artikel 33, stk. 3, EA et forslag til dekret vedrørende »forpligtelsen til vedligeholdelse og kvalitetskontrol af medicinsk udstyr i henhold til artikel L. 5212-1 i code de la santé publique«.

17 Endelig meddelte de samme myndigheder ved skrivelse af 18. september 2001 ordlyden af dekret nr. 2001-215 af 8. marts 2001 om ændring af dekret nr. 66-450 af 20. juni 1966 vedrørende de almindelige principper for beskyttelse mod ioniserende stråling, offentliggjort i *Journal officiel de la République française* af 10. marts 2001, s. 3869.

18 Da Kommissionen fandt, at disse lovtekster kun delvist gennemførte direktivet, har den besluttet at anlægge denne sag.

Traktatbruddet

19 Kommissionen har anført, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivet, eftersom denne medlemsstat på trods af udløbet af fristen fastsat i direktivets artikel 55, stk. 1, endnu ikke har truffet alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre direktivet i den nationale retsorden, og at den under alle omstændigheder ikke har underrettet Kommissionen om de pågældende foranstaltninger.

20 Den franske regering har uden at bestride det påtalte traktatbrud begrænset sig til at gøre gældende, at proceduren for vedtagelsen af bestemmelser til gennemførelse af bekendtgørelse nr. 2001-270 har taget længere tid end forventet, fordi det bl.a. har været nødvendigt at høre et vist antal organer, samt at de pågældende bestemmelser vil blive meddelt Domstolen og Kommissionen, så snart de er blevet vedtaget.

21 I denne forbindelse er det tilstrækkeligt at fastslå, at i henhold til fast praksis kan en medlemsstat ikke påberåbe sig bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold i

sin nationale retsorden til støtte for, at forpligtelser og frister, der følger af et direktiv, ikke overholdes (jf. bl.a. dom af 13.6.2002, sag C-286/01, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 5463, præmis 13).

22 Under disse betingelser må den sag, som Kommissionen har anlagt, anses for begrundet, idet det ikke er bestridt, at den franske regering ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse — som er afgørende ved vurderingen af, om der foreligger et traktatbrud (jf. bl.a. dom af 4.7.2002, sag C-173/01, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 6129, præmis 7) — ikke havde vedtaget alle de foranstaltninger, der var nødvendige for at gennemføre direktivet.

23 Som følge heraf bør det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivet, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.

Sagens omkostninger

24 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Den Franske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Den Franske Republik har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

1) **Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til Rådets direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 om fastsættelse af grundlæggende sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.**

2) **Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.**

Timmermans Edward La Pergola

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. maj 2003.

R. Grass C.W.A. Timmermans

Justitssekretær Formand for Fjerde Afdeling